

UDVIKLING AF NÆSTVED BYMIDTE GENNEM BORGERSAMARBEJDER

INDHOLD

Indledning	3
Baggrund	4 - 5
Grundlag for udvikling af næstved bymidte	6
Principper for omdannelse og implementering	7
1. Grundlag for udvikling	8
2. Værdibaseret partnerskaber	9
3. Top down eller bottom up?	10
4. Borger og medarbejder positioner	11
5. Organisering af bymidteforum	12 - 13
6. Etablering og udvikling af Bymidteforum	14

BILAG

Vigtige aktører i udviklingen af Næstved bymidte	16
Oversigt over andre vigtige aktører udenfor bymidten	18
Fokusgruppe interview med projektgruppen	19-23

KOLOFON

Materialet her er udviklet som en del af en Udviklingsstrategi for Næstved Bymidte, et samarbejde mellem BCVA, Arkitema Architect og Urban Creators.

ARKITEMA CONSULTING
People Involvement

Dato: 12. oktober 2016

Projektleder
HEIDI LYNØ
Arkitekt og proceskonsulent
e: hely@arkitema.dk
t: +45 2926 5079

Seniorkonsulent
SILLE ASKEFRØ BJØRN
Arkitekt og proceskonsulent
e: siab@arkitema.dk
t: +45 2934 2234

INDLEDNING

UDVIKLING I NÆSTVED

I udviklingen af Næstved Bymidte, er det vigtigt at sætte fokus på både den fysiske udviklingsstrategi og den strategiske organisatoriske udviklingsstrategi.

Næstved står, som andre kommuner, med en udfordring i forhold til at der bliver færre til at betale for de flere, og de kommunale ressourcer bliver derfor tilsvarende mere knappe. Derfor taler mange i dag om Kommune 3.0, hvor kommunens rolle forandres fra at være myndighed og serviceorgan til i højere grad at være facilitator eller understøtter af borgernes og lokalsamfundets initiativer.

I gennem opgaven om at skabe en udviklingsstrategi for Næstved Bymidte, har Arkitemas rolle været at undersøge hvilke organisatoriske forandringer der kan understøtte realiserbarheden fremadrettet.

I materialet her introducerer vi derfor kort til nogle baggrundsbegreber, som vi mener er essentielle at have for øje i den videre udvikling og implementering af udviklingsstrategien. Ligeledes kommer vi med konkrete anbefalinger og principper for organisering af et bymidteforum, et organ der skal understøtte at udviklingen af Næstved Bymidte engagerer borgerne i højere grad end det er tilfældet i dag.

Foto: Fra Næstved Maskefestival

BAGGRUND

DEMOKRATIET 'GÅR PÅ TO BEN'

Der er i Danmark gennem de seneste 25 år sket en decentralisering, hvor beslutningskompetencen er forskudt fra det repræsentative demokrati i byrådene ud til brugerbestyrelser. Metaforisk kan man sige at demokratiet i dag 'går på to ben', nemlig både som det repræsentative demokrati i byrådene og det direkte demokrati (også kaldet brugerdemokrati).

Mange kommuner arbejder i dag med brugerdemokratiet på såvel strateginiveau som på handlings-/projektniveau. Borger og brugere spiller nu en vigtig rolle i de fleste kommuner, og som udviklingen er i borgersammensætningen, er dette også nødvendigt i fremtiden.

Det er vigtigt at holde sig for øje, hvad de forskellige aktører henholdsvis kan bidrage med, hvad de har behov for og hvilken form for inddragelse og proces der skaber størst værdi for alle parter - samfundet og aktørerne.

DELTAGELSESTIGEN

Shelly Arnstein har anskueliggjort forskellige niveauer for inddragelse i form af en 'deltagelsesstige' (1969), der efterhånden er blevet en klassiker indenfor litteraturen om borgerinddragelse.

Hvert trin på stigen beskriver forskellige niveauer for inddragelse og indflydelse. De nederste på stigen henviser til processer, hvor aktørerne er modtagere af information. Her er der primært tale om envejskommunikation.

På de mellemste trin er involveringen minimal, aktørerne er deltagere i processen, men det er ikke givet, at deres input inddrages i beslutningsprocessen. De øverste trin på stigen illustrerer, at aktørerne er medskabere af processen og vi vil endda tilføje samskabere. Her har aktørerne fået uddelegeret beslutningskompetence og har fuld eller delvis kontrol over planlægningsprocesserne.

MEDSKABER

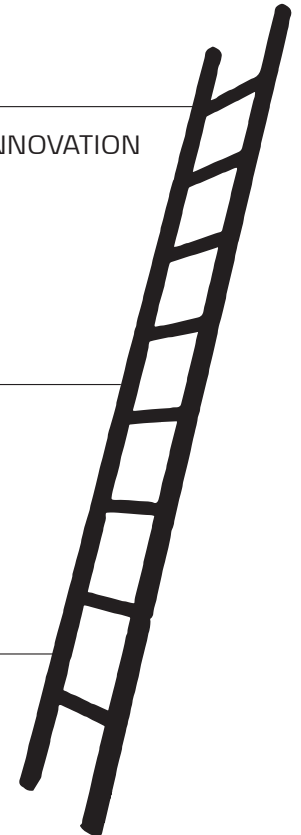
BRUGERDREVEN INNOVATION
SAMSKABELSE

DELTAGER

TEST
SPARRING

MODTAGER

OBSERVATION
LEGITIMERING

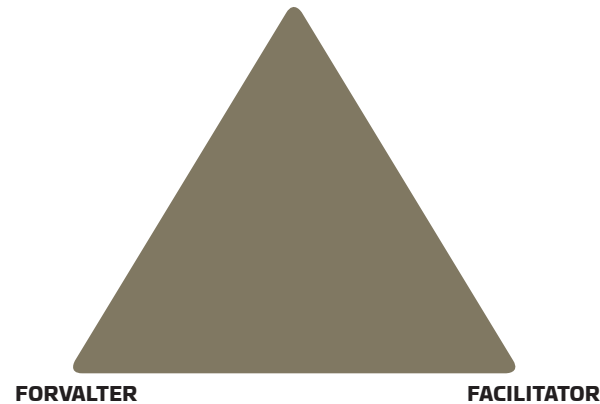
BAGGRUND

POSITIONER I SAMARBEJDET

Både i det interne såvel som i eksterne samarbejder i kommunerne er det relevant at forholde sig til hvilke positioner borgere og medarbejdere kan indtage. Vi har hver især vores styrker og svagheder, og derfor at det vigtigt at vi sikrer os at vores organisering og kompetencefordeling understøtter samarbejdet bedst muligt.

De visuelle stilladser (til højre) er en hjælp til at synliggøre og afstemme roller og positioner i organisationen og i projektet. Med fokus på udviklingen af et mere direkte demokrati, er dette vigtige forudsætninger for et vellykket samarbejde på tværs af kommunale, private og lokale aktører.

SPECIALIST

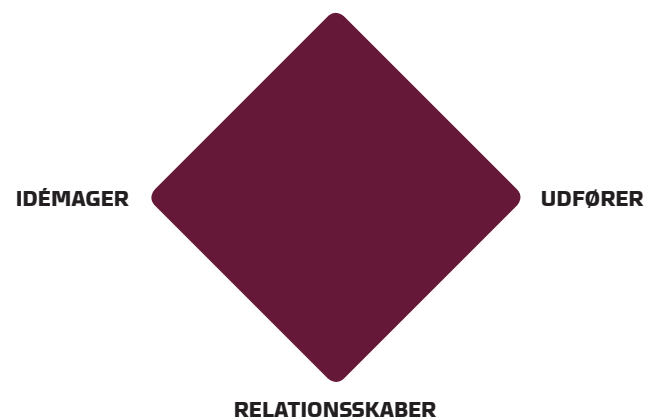
MEDARBEJDER POSITIONER

Medarbejderpositioner er et værktøj der forholder sig til forskellige positioner, kommunens medarbejdere kan indtage i forhold til borgere. Positionstrekanten viser positionerne 'Forvalter (af almenvellet)', 'Specialist' og 'Facilitator'.

Dialog

Positionstrekanten kan bruges som et visuelt dialogværktøj, der kan tydeliggøre kommunens forskellige perspektiver overfor borgerne.

ORGANISATOR

BORGERPOSITIONER

Borgerpositioner er et værktøj der forholder sig til forskellige positioner, borgere kan eller skal indtage i udvikling af et projekt i samarbejde med kommunen. Positionsfirekanten viser positionerne 'Idémager', 'Relationsskaber', 'Organisator' og 'Udfører'.

Dialog

Borgerpositioner kan bruges til dialog med borgere om f.eks. projektrekruttering eller projektorganisering. Værktøjet kan være med til tydeliggøre hvilke borgerpositioner der er vigtige i det specifikke projekt, og til at skabe forståelse for de forskellige positioners bidrag og behov i forhold til projektet.

GRUNDLAG FOR UDVIKLING AF NÆSTVED BYMIDTE

DE MANGE PERSPEKTIVER I BYEN

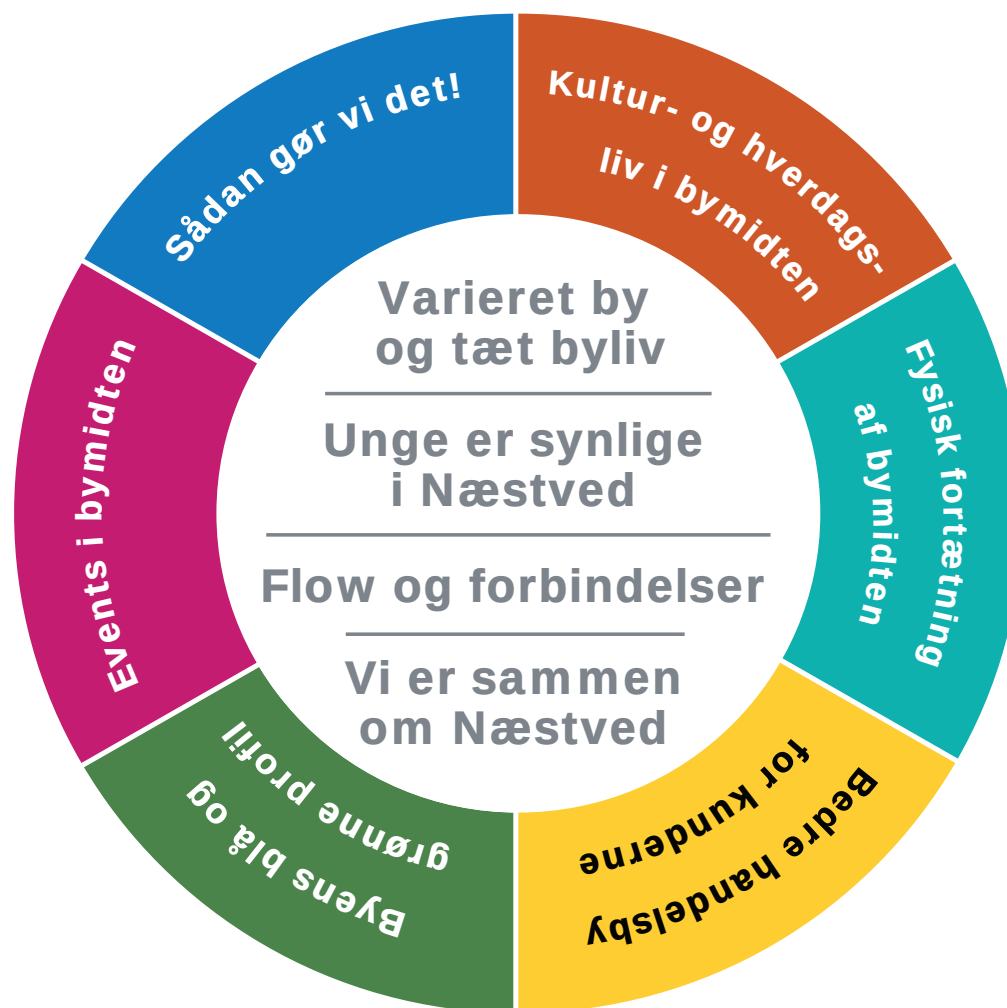
'Grundlag for udvikling af Næstved Bymidte', er baseret på fire scenarier samt seks fokusområder. Der er en 50/50 vægtning mellem fysiske og organisatoriske indsatser, hvilket afspejler at byen ikke kan ses uden dens liv - dens brugere og dens aktiviteter.

Udvikling af bylivet kan understøttes med forskellige indsatser, og heriblandt kan de fysiske forandringer og midlertidige tiltag bruges som løftestang i denne proces.

Når vi planlægger vores byer, er det ofte med et funktionelt fokus, såsom at der skal være gode parkeringsforhold, områder der skal være let tilgængelige for børnefamilier etc. Men byen kan også anskues fra et æstetisk og et socialt perspektiv.

Vi kan tage et eksempel - placering af en bæk. Ud fra et funktionelt perspektiv placeres bænken der hvor man har mest brug for et hvil. Fra et socialt perspektiv placeres bænken der, hvor det er mest sandsynligt man møder andre. Og ud fra det æstetiske perspektiv placeres bænken der, hvor udsigten er smukkest.

Disse perspektiver repræsenterer også byens borgere - og deres forskellige behov og præferencer. Og netop fordi det ene svar er lige så gyldigt som det andet, er det vigtigt at vi sikrer os en bred repræsentation, når vi udvikler vores byer.

PRINCIPPER FOR OMDANNELSE OG IMPLEMENTERING

FORANKRING OG EJERSKAB

På de følgende sider introducerer vi til en række principper, som bør overvejes i forbindelse med den videre implementering af de fysiske udviklingsstrategier.

I omdannelsen fra et repræsentativt styret demokrati til et mere direkte demokrati, er det vigtigt at anskue dette som en forandringsproces. Der er mange forskellige aktører repræsenteret i forbindelse med byudvikling, og kulturen for et lokalt engagement kan være højere eller lavere i udgangspunktet.

I Næstved er der en række stærke lokale og private aktører og foreninger som allerede i dag tager initiativer i byen, men der er imidlertid ikke en direkte og systematisk kobling til kommunens arbejde - dette er et potentiale som bør udvikles og dyrkes.

Foto: Fra Borgerinddragelsesproces i Næstved 2015, DR

1. GRUNDLAG FOR UDVIKLING

ET FÆLLES FUNDAMENT

Vellykkede projekter er helhedsorienterede og har et fælles værdigrundlag, der samtænker vision, strategi og konkrete handlinger – således at der er sammenhæng mellem det mere abstrakte og det helt konkrete.

Som det visuelle stillads til højre viser, så bør værdigrundlaget funderes gennem tre niveauer: organisatorisk, socialt og fysisk. En forandring på et niveau vil ofte have indflydelse på de to andre, og tilsvarende kan en forandring understøttes når alle tre niveauer tænkes ind. En fysisk forandring kan ofte bruges som løftestang, enten som forberedelse til forandringen eller som en markering og manifestation når forandringen indtræder.

“Næstveds gode bymidte kan ikke alene tilrettelægges fra et skrivebord, men skabes sammen gennem fælles indsatser.”

- Fra afsnittet, Slå murene ned, s. 9 -

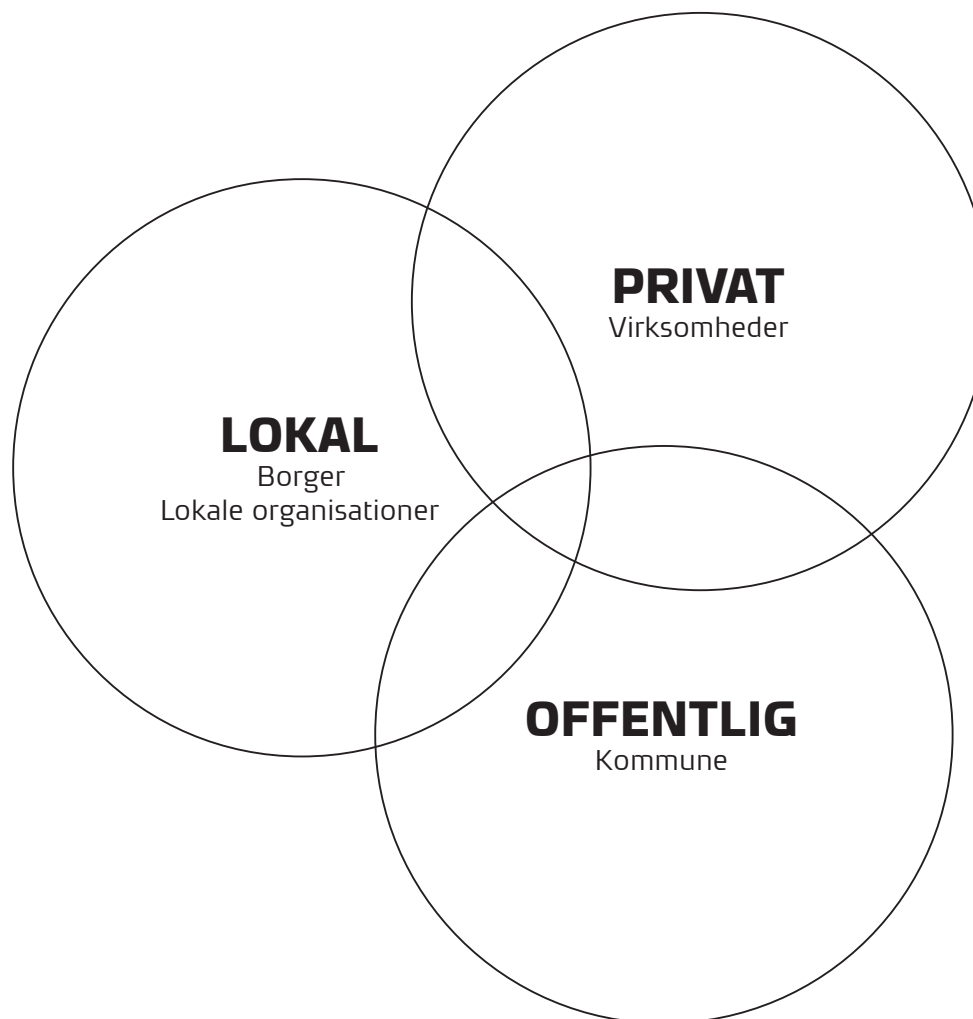
2. VÆRDIBASERET PARTNERSKABER

DET BREDE SAMARBEJDE

Mange kommuner taler i dag om samskabelse, hvor flere skaber udvikling sammen til fælles bedste. Samarbejde kan traditionelt ske indenfor et område, men styrken i de samskabende processer, er netop at de bredere processer skaber en fælles historie, et fælles mål og et fælles ejerskab. Hermed forankres projekterne bredere og hvis processen er optimal, så er der også skabt en basis for at projekterne efterfølgende videreudvikles af brugerne.

I forpligtende partnerskaber mellem det OFFENTLIGE (kommunen), LOKALE partnere (borgere) og det PRIVATE (virksomheder), er det vigtigt med en tydelig forventningsafstemning for hvem der har ansvaret og aktionsretten for hvad og hvornår.

Partnerskabsmodellen til højre bruges til at afstemme forventninger hver gang et nyt projekt igangsættes, og undervejs som styring.

3. TOP DOWN ELLER BOTTOM UP?

FLERE PROJEKTFORMER

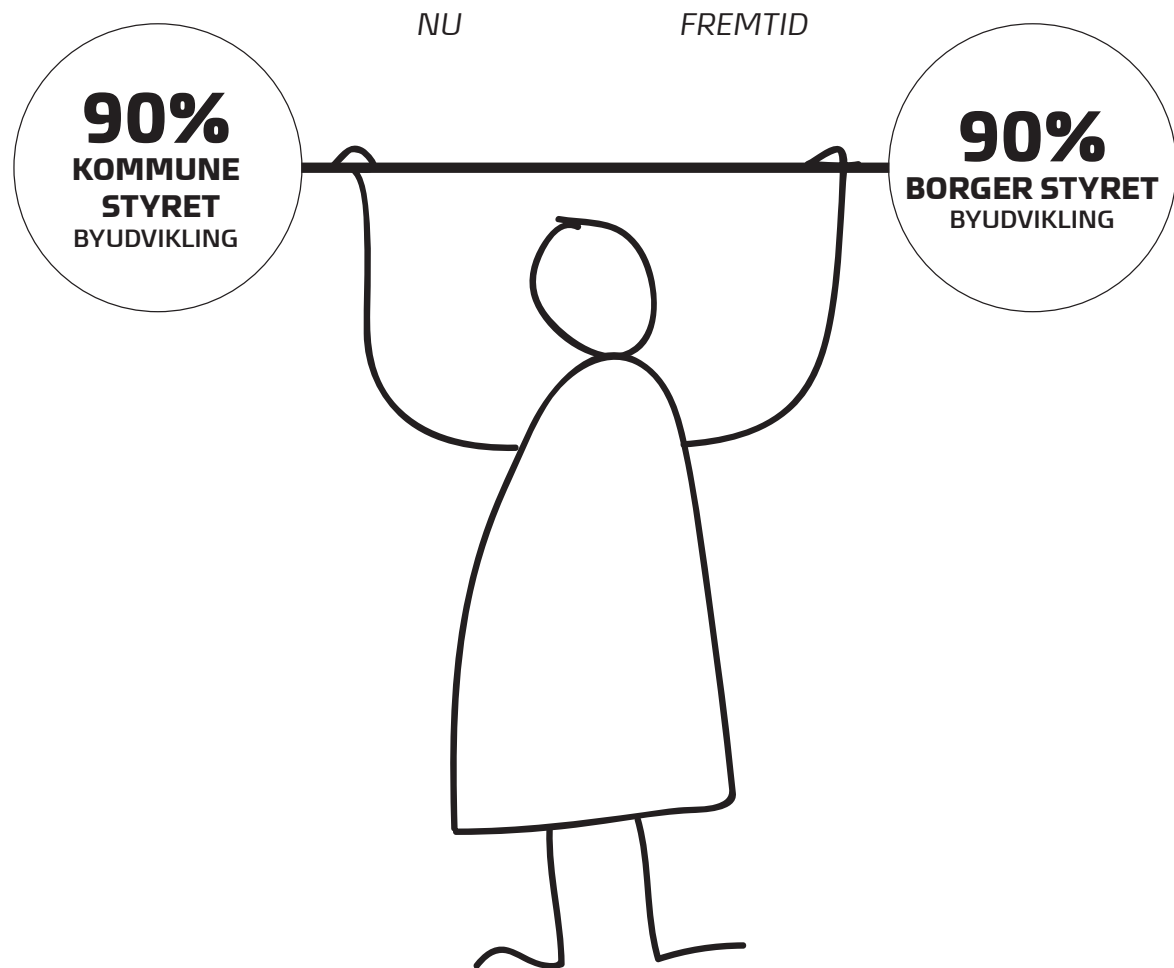
Hvordan skal balancen være mellem den kommune-initierede byudvikling og den borgerinitierede byudvikling i dag og i fremtiden.

I en by findes der små projekter og store projekter - projekter der ligger lige til højre benet og projekter med stor kompleksitet. Når vi taler om borger-kommune samarbejder er det vigtigt at kunne håndtere projekter af forskellig karakter. Der skal altså udvikles flere modeller/processer til formålet.

Det er vigtigt at der skabes ejerskab og engagement i begge lejre, uanset hvorfra projektidéen kommer.

"Hvis byens ressourcer skal bringes mere i spil, kræver det ikke alene, at borgere og aktører "høres" om beslutninger, men også at der afprøves nye måder at frigive egentligt råderum og medansvar. Det betyder at der skal slås mure ned mellem kommune, aktører og borgere, og at der skal næres en samarbejdskultur baseret på byens identitet og fællesskaber."

- Fra afsnittet, Slå murene ned, s. 9. -

4. BORGER OG MEDARBEJDER POSITIONER

STYRKER OG BEHOV I SAMARBEJDET

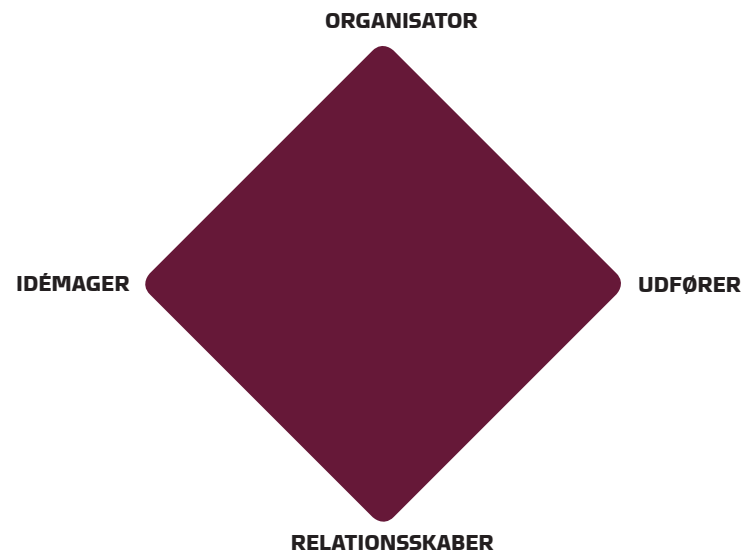
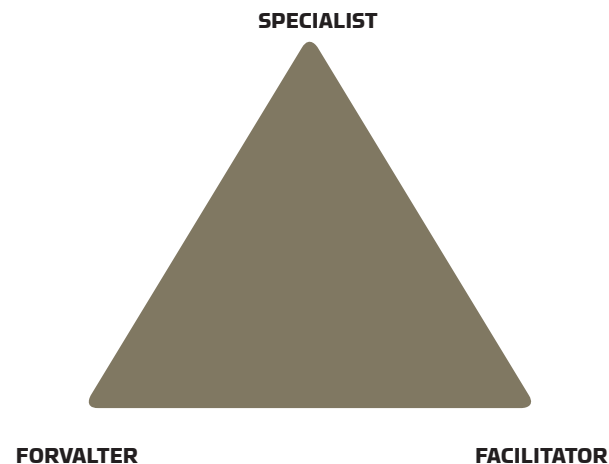
For at sikre en god dynamik og en høj succesrate på projekterne, er det vigtigt at processerne faciliteres og at der er de rette kompetencer til stede i arbejdsgrupperne.

Modellerne til højre, illustrerer at en medarbejder i kommunen kan indtage tre forskellige positioner, som henholdsvis forvalter af almenvældet, som specialist eller facilitator. Det er vigtigt at alle tre er repræsenteret i Kommune 3.0, og det er ligeledes vigtigt at samarbejdsprocesserne understøttes hele vejen rundt.

Tilsvarende kan borgerne også indtage flere positioner; organisator, idémager, relationsskaber og udfører.

Fælles for begge modeller gælder det, at en borger eller en medarbejder kan indtage flere positioner, men de fleste af os har vores foretrukne, som vi ofte vil forvise.

For kommunen er det vigtigt at overveje hvordan borgernes engagement understøttes bedst muligt.

5. ORGANISERING AF BYMIDTEFORUM

FORMÅL OG GRUNDLAG

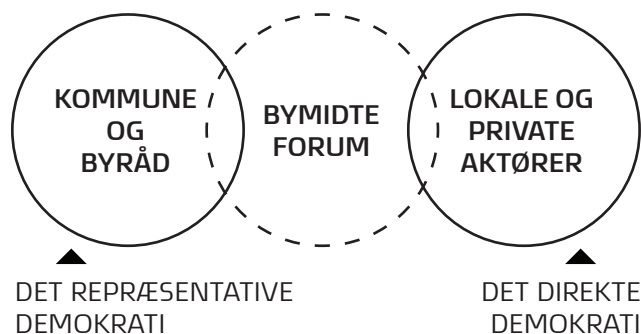
Bymidteforum er et byudviklingsforum, som består af både eksterne og interne aktører. Formålet med bymidteforum er at sikre sammenhæng mellem overordnede udviklings- og strategiplaner og borgernes/brugernes behov og ønsker. Bymidteforum skal endvidere understøtte at Næstved Kommune i højere grad aktiverer byens mange ressourcer, og gør det nemt for borgere og brugere at engagere sig på forskellig vis.

ORGANISERING

Det er essentielt at organiseringen af Bymidteforum skaber en balance mellem byens forskellige interesser og at det ses som et professionelt advisory board til Næstved Kommunes byråd og forvaltninger.

På organiserings-workshoppen med bymidteforum i august 2016 påpegede deltagerne, at det er essentielt at Bymidteforum har reel indflydelse. Det skal sikres gennem beslutningskompetence og en økonomisk ramme samt gruppens sammensætning og organisering.

Bymidteforum skal bygge bro mellem det repræsentative demokrati og det direkte (bruger) demokrati. Derfor bør fordelingen mellem kommunale/politiske aktører og borgere/private aktører være 50/50 i gruppens sammensætning, og alle fire perspektiver bør være repræsenteret.

På workshoppen blev der ydermere peget på at rekrutteringen skal tage udgangspunkt i deltageres interesse for at bidrage til byens udvikling.

Organiseringen skal sikre at Bymidteforum er agil samtidig med at de er driftige. Derfor foreslås det at Bymidteforum er to-delt i sin organisering, og består af en mindre kernegruppe, som sikrer at gruppen lever op til sine overordnede mål og at den i sit arbejde efterlever udviklings- og strategiplaner. Kernegruppen suppleres med aktuelle projektgrupper, og forankres gennem en projekttovholder. (Se model for organisering på næste side)

Hvor Bymidteforum placeres i forhold til øvrige politiske foraer og niveauer, skal afklares nærmere. På workshoppen i august var der dog bred enighed om at den politiske opbakning til foraet er essentiel for dets succes og resultater.

Der er endvidere lagt op til at bymidteforum har sin egen styregruppe, og der er på nuværende tidspunkt lagt op til, at den styregruppe som er nedsat til at forvalte udviklingen af Næstved Bymidte fortsætter.

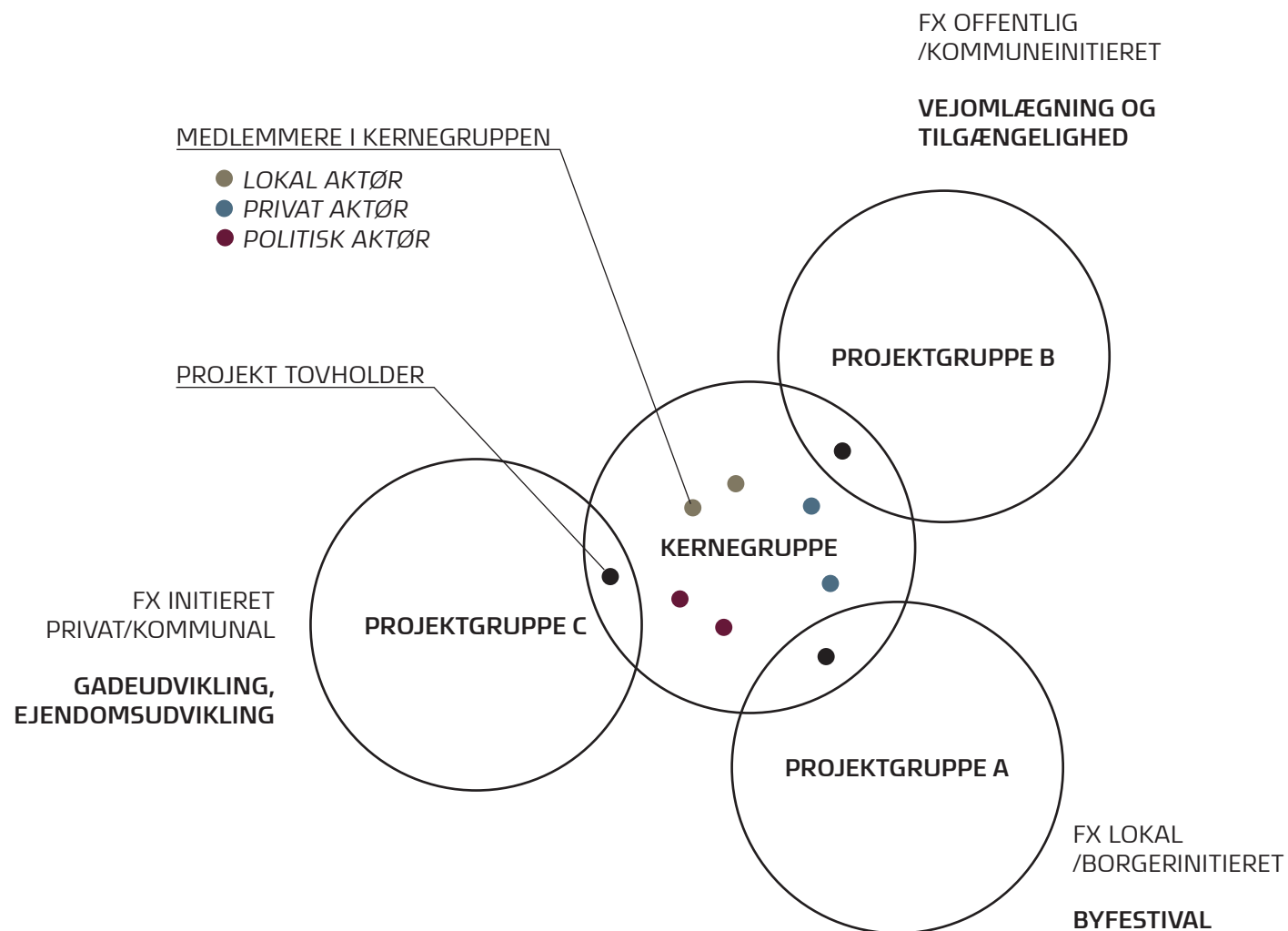
BESLUTNINGSKOMPETENCE

Bymidteforums arbejde er underlagt retningslinjer udstukket gennem udviklingsstrategien for Næstved Bymidte. Hvilke andre strategier og politikker som Bymidteforum skal understøtte skal afklares nærmere.

Det er vigtigt at Bymidteforum har handlekraft, herunder beslutningskompetence og budget til at kunne igangsætte og støtte projekter. Derfor tildeles det et budget til udvikling af mindre projekter.

Det er en forudsætning for Bymidteforums succes at det anses som et professionelt advisory board, også af Næstved Kommune og de valgte politikere. Der skal derfor etableres et tæt samarbejde mellem Bymidteforum og Næstved Kommune omkring øvrige projekter, og for det tildeles derfor høringsret.

5. ORGANISERING AF BYMIDTEFORUM

6. ETABLERING OG UDVIKLING AF BYMIDTEFORUM

PRINCIPPER

I etableringen af Bymidteforum er det vigtigt at såvel samarbejdsmodeller som spilleregler udvikles og afstemmes. Der er på workshopen i august peget på en række umiddelbare forudsætninger for at skabe et succesfuldt og værdiskabende forum:

- Bymidteforums beslutningskompetence
- økonomisk ramme for Bymidteforums arbejde
- succeskriterier og mål for Bymidteforums arbejde
- udpegning af opstartsprojekter
- proces for etablering af Bymidteforum og udvikling af samarbejdsmodeller

FORUDSÆTNINGER FOR SUCCES

- Bymidteforum fødes uden bundne opgaver
- Der etableres et godt samarbejde mellem Bymidteforum og de kommunale og politiske foraer.
- Næstved Kommune stiller facilitering til rådighed både i etableringsfasen samt til styring af møder/aktiviteter.
- Der etableres fælles spilleregler i Bymidteforum ved opstarten.
- Bymidteforum skal være fri for interessekonflikter mellem foraets forskellige parter.
- Det skal være værdiskabende for den enkelte at deltage i Bymidteforum og det skal være sjovt.

DEN VIDERE PROCES

Før Bymidteforum kan etableres er der flere forhold som skal afklares, herunder:

- organiseringen af Bymidteforum
- bymidteforums placering i Næstved Kommune
- forholdet mellem Bymidteforum og øvrige politiske foraer
- rekruttering til Bymidteforum

Der er fra projektgruppen, der varetager udviklingen af Næstved bymidte, lagt op til, at forhold der skal afklares før en mulig etablering af Bymidteforum varetages i en proces i november - december 2016, parallelt med at udviklingsstrategien godkendes i byrådet.

Her kan det ligeledes undersøges hvilke andre alternative modeller, der kan tages i brug med henblik på at sikre samskabelse i fremtiden.

Ovenstående punkter samt eventuelle andre forhold afklares og på baggrund heraf udarbejdes et kommissorium for Næstved Bymidteforum.

I relation til udpegning af opstartsprojekter, bør de tre aktørperspektiver være repræsenteret, således at der udvikles samarbejdsmodeller som kan håndtere både borgerinitierede og kommuneinitierede projekter.

BILAG

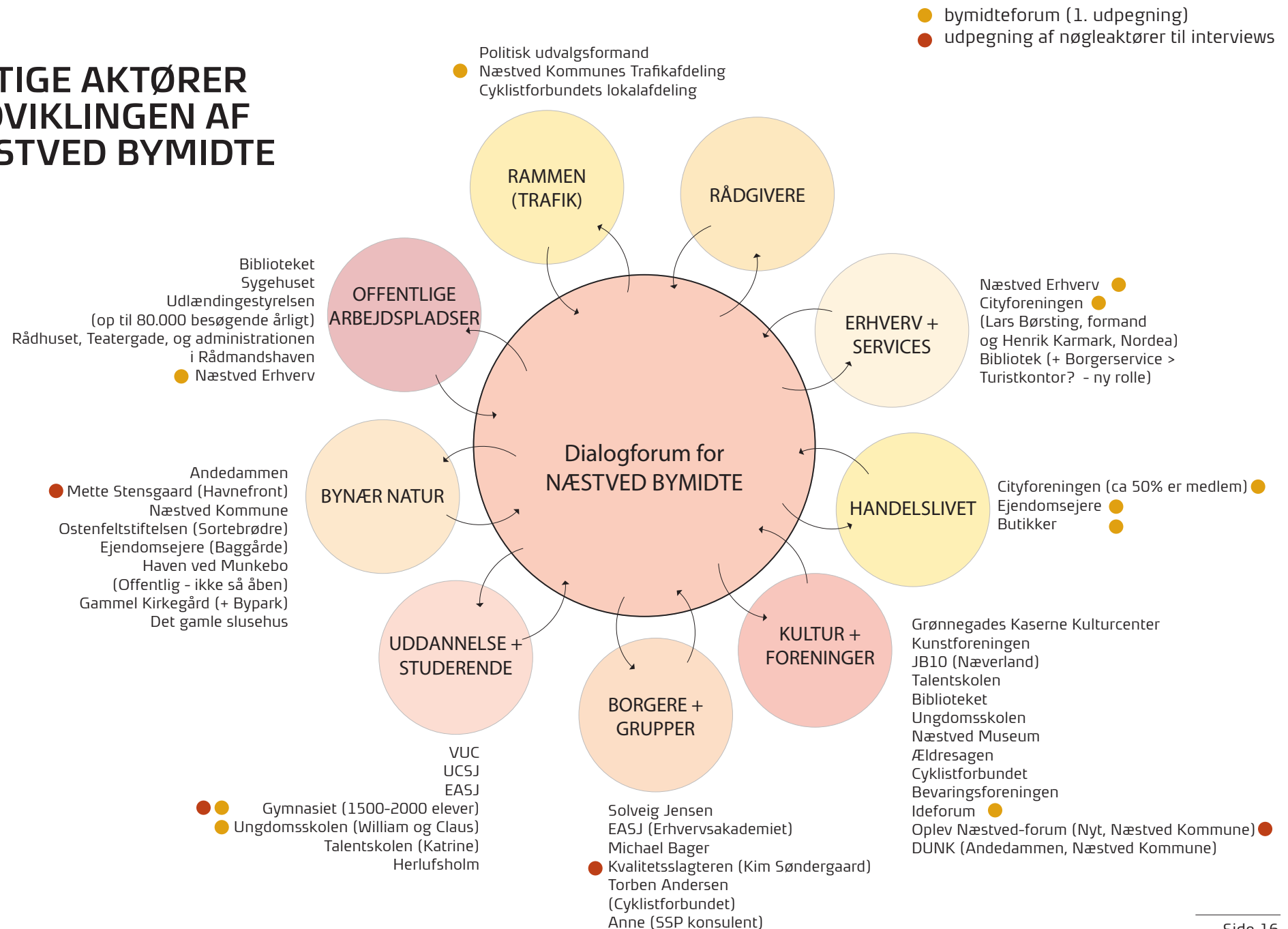
OVERBLIK

- Overblik over vigtige aktører i udviklingen af Næstved Bymidte
- Kortlægning af vigtige aktører i Næstved bymidte
- Kortlægning af vigtige aktører udenfor Næstved bymidte
- Fokusgruppeinterview med kommunens projektgruppe vedr. udviklingsstrategien for Næstved Bymidte.

Foto: Visualisering af udviklingspotentiale for Havnegade, BCVA

VIGTIGE AKTØRER I UDVIKLINGEN AF NÆSTVED BYMIDTE

JB10

Grønnegades
Kaserne
Kulturcenter

Talentskole

Borger
service

Bibliotek

City
foreningen

Administrationen
Næstved
Kommune

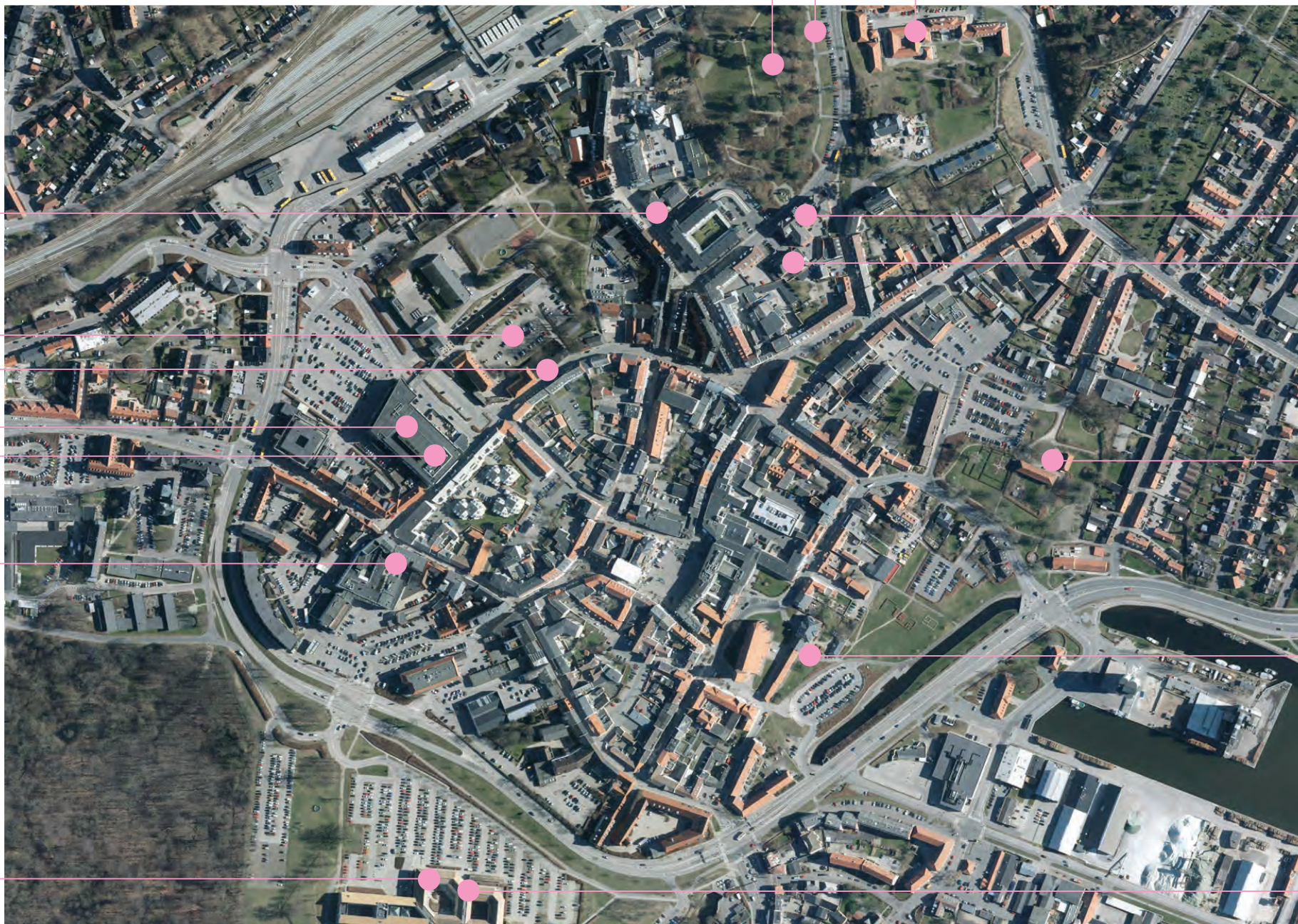
Rådhuset

Næstved
Erhverv

Ostenfeldt
Stiftelsen

Kunst-
foreningen

Trafik og
Ejendomme

FOKUSGRUPPE INTERVIEW MED PROJEKTGRUPPEN

1. "HVORDAN HAR PROCESSEN VÆRET FORUD FOR NUVÆRENDE OPGAVE?"

Den politiske styregruppe og kommunaldirektøren var igangsætter af udviklingsprojektet for Næstved Bymidte. Der er siden kommet ny direktør Sven Ko-efoed-Hansen, som har videreført ejerskabet af projektet.

Grundlag for udvikling af Næstved Bymidte, er i høj grad funderet på den omfattende borgerinvolvering, og dens vægtning er omtrent 50/50 i forhold til organisering og fysik. Det er sandsynligvis også en af grundene til at den politiske styregruppe nu gerne vil se handling. For at imødekomme denne gruppe, igangsættes nogle af de fysiske initiativer fra Grundlaget derfor parallelt med udviklingsstrategien.

Tidligere fysiske tiltag har været foretaget enkeltstående og drypvis – og har ikke indgået som en del af en større helhedsplan, projekterne har altså i stor stil forholdt sig til en relativ kortsigtet udvikling af bymidten.

2. "HVOR ER GULDET I GRUNDLAG FOR UD- VIKLING AF NÆSTVED BYMIDTE?"

Guldet er det ejerskab det er lykkedes at skabe blandt deltagere. Bymidten er yderst vigtig både for borgerne og for kommunen – og det mærkes at der borgerne bidrager med en grundmotivation og et drive til bymidten. Politisk og kommunalt har planafdelingen været rundt og fortælle om projektet i de forskellige centre og udvalg (på egen opfordring).

Det er en stort plus for projektet at bymidten helt naturligt er et projekt som samler stor interesse, og som rigtig mange tager ejerskab til. (Der er en forventning i projektgruppen om, at et udviklingsprojekt med en anden beliggenhed havde været sværere at samle samme opbakning til.)

Bymidteprojektet spiller på tværs af forskellige centre i kommunen som eksempelvis kultur, trafik og planlægning. Tore og Berit har undervejs haft fokus på at arbejde så bredt og inkluderende med projektet som muligt, og har blandt andet præsenteret strategiarbejdet i lederforaer. De har generelt oplevet et godt samarbejde på tværs, om end det ikke er standard kutyme for projekter i kommunen.

En vigtig ambition er at få borgerne til at forstå sit ansvar for byudvikling. I forlængelse heraf blev Camilla ansat til etablering af projektguide. Gennem et ansættelsesforløb på knap et år, har hun startet sit arbejde med at skulle lære kommunen at kende – og har derfor oplevet mange af de samme udfordringer med at navigere i kommunen, som en borger ved første kontakt oplever. Camilla har været meget i kontakt med borgerne – seneste borgergruppe har været gymnasieelever. Det er hendes opfattelse at mange borgere er interesserede i at lave projekter i bymidten, men at de kan være i tvivl om hvorvidt aktiviteter er ønskede samt hvordan planlægningsprocessen foregår.

3. FUNDAMENT / DE FIRE SCENARIER (S. 10 I GRUNDLAGET)

"Vi læser en 50/50 vægtning i jeres model mellem tiltag der orienterer sig hhv. mod organisering og fysik, er det også sådan I forstår det?"

Det har ikke været et bevidst mål at vægte organisering og fysik ligeligt i grundlaget for udvikling af bymidten. Fra Plan- og ejendomsudvalget har en mere fysisk tilgang været ambitionen. Der er dog forståelse for vigtigheden af også at prioritere det organisatoriske aspekt for at skabe ejerskab og forankring. Kommunen har ikke selv råd til at gennemføre alle de ønskede udviklingsprojekter, blandt andet derfor er det så vigtigt at aktørerne/borgerne selv bidrager til udviklingen.

Grundlaget er blevet mere organisatorisk end planlagt og der er fra politisk side ønske om at se noget fysisk. Derfor er nogle af de foreslåede initiativer fra den udarbejdede grundlagsrapport iværksat. De foreslåede initiativer udspringer af aktørernes ønsker. De har udtrykt ønske om både deltagelse og fællesskab.

Mange aktører er mere optaget af de små enkle installationer, men vi skal også vise hvordan det virker ind i en sammenhæng. Fx en bænk > der tilbyder en sid-demulighed og dermed ophold og byliv.

Grundlaget for udviklingen af Næstved Bymidte, er baseret på fire scenarier, der understøttes af seks

INTERVIEW FORTSAT

fokusområder. Dette fundament er i højere grad et for-midlingsværktøj end et arbejdsredskab. Det har været anvendt ved oplysnings-arbejde i centrene. Det er dog ikke udbredt til borgerne generelt. Scenarierne og de tilhørende fokusområder er et udtryk for en strukturering af det store involveringsarbejde med tilhørende inputs – og modellen kunne i flg. Projektgruppen sikkert også have fået en anden form. Modellen skal i flg. Pro-jektgruppen, tilføjes et fagligt lag, som betyder at nogle fokusområder muligvis skal fremhæves og andre nedtones eller lignende. Det er en enkel model, som er kommunikativt klar, men til dels forsimplet. Udviklingen indebærer en højere grad af kompleksitet end her illustreret – der er sammenspil og forbindelser på kryds og tværs.

DE 4 SCENARIER - SUPPLEMENT TIL OVEN-STÅENDE. (S. 11-14)

a) Varieret by og tæt byliv "Fælles ansvar"

Ønsket om fælles ansvar kommer fra cityforeningen og Næstved Erhverv. Der er fra deres side fokus på hvordan de kan gøre shopping i Næstved bymidte til en oplevelse, der kan overgå internettet i fremtidig konkurrence. Der er fokus på hvordan byen og gaderummet kan bidrage til at højne oplevelsen og i tillæg hertil er der fokus på at yde en god service.

Det fælles ansvar er også et opråb til borgerne i Næstved om at de er ansvarlige for selv at skabe

den by de gerne vil bo i. Borgerne skal vide at der er en høj grad af velvillighed og hjælp at få fra kommunen, men det er afgørende at borgerne selv er initiativtagere og handler.

Et værktøj til netop at hjælpe borgerne i gang, er en projektguide hjemmeside der lanceres 1. juni – skabnaestved.dk. Hjemmesiden er af faciliterende karakter og guider borgeren helt fra brainstorm til fondsansøgning. Den skal være en nøgle til at aktivere borgerne og giver en enkel pædagogisk introduktion. Netop derfor er dette et af de første igangsatte initiativer. Et andet tiltag der skal hjælpe borgerne i gang, er initiativet 'en vej ind', som er én mail og ét telefonnummer helt enkelt sikrer at borgeren kan få hjælp af den rette medarbejder – og borgeren ikke skal sendes fra Herodes til Pilatus. Camilla har parallelt med guiden arbejdet med at udpege denne ene person. Hendes forslag er enten en projektkoordinator ved Innovation og strategi eller at finde en medarbejder fra Kultur og borgerservice, og bruge denne som indgangspor-tal. 'En vej ind' er et ønske fra borgerne.

"Midlertidighed"

Midlertidighed beskrives flere gange i grundlagsmateriale. På borgersiden anvendes det primært som en isoleret bobbel, et løsevet event eller arrangement. Målet er at give borgerne oplevelsen af at det er muligt og relativt enkelt at gå til. Samtidig betyder det at der sker noget i bymidten.

I politisk regi anvendes midlertidighed mere som en spire, en metode til at af-prøve ideer og overskride grænser. Det har tidligere blandt nogle politikere været anset som spild af tid at anvende midlertidighed. Der har i samarbejde med iværksætteruddannelsen og talentskolen været succesfulde eksempler på for-søg med midlertidighed, der nu accepteres politisk som en velfungerende arbejds-metode.

Iværksætteruddannelsen er en nystartet uddannelse for unge. Kommunen har samarbejdet med uddannelsen, og de studerende er med få midler lykkedes med at skabe masser af fokus omkring sine bymidteprojekter. Da kommunen især har haft svært ved at nå ud til de unge og børnefamilierne har disse mål-grupper været hovedfokus for de studerende. De unges projekter understøtter de analyser kommunen selv har foretaget – og involveringen har været vigtig for politikerne. At benytte de iværksættestuderende som aktiveringskanal har vist sig som et velfungerende format i praksis. Det har været et positivt bidrag til processen, og yderligere samarbejde er allerede efterspurgt af skolen.

b) Unge synlige i Næstved

Aktionsgruppen er et resultat af det succesfulde samarbejde med iværksætteruddannelsen. Initiativet er ikke igangsat, da der endnu ikke er afsat penge til projektet, hvilket er en politisk prioritering. Manden bag skabnaestved.dk er motiveret og initiativrig. Her kunne være en mulighed for en frivillig ulønnet opstart.

INTERVIEW FORTSAT

Næstved har en stærk ungekultur, som er præget af kreativitet og musik. Der er netop blevet stablet en fredags gedefest på benene inspireret af Distortion. Den er selvinitieret af en ung mand med godt netværk og drivkraft. I tillæg er der også en lyst til at bruge bymidten aktivt. Eksempelvis er der stor satsning på parkour ved ungdomsskolen.

c) Flow og forbindelser

I Grundlag for udvikling af Næstved Bymidte lægges der op til at borgerne skal hjælpe med udpegning af nye tydelige forbindelser og gode adgangsforhold. Dette er endnu ikke igangsat. For ca et år siden afholdt Plan og Ejendomsud-valget en uformel spørgerunde via sociale medier. Her var ca halvdelen for at lukke forskellige gader af for trafik og halvdelen imod at lukke gader af for trafik. Nogle ser en gågade som en mulighed for ekstra omsætning, mens andre er bange for at miste kunder, hvis der ikke længere er mulighed for at køre lige til døren. Her spiller både erhvervstype og placering naturligvis også en rolle. Man har for seks år siden lavet pullerter centralt i byen, men de har aldrig været kørt op. Der er i dag ved at være politisk åbenhed for at afprøve disse, som en mid-lertidig løsning.

Det skal tilføjes at det ikke nødvendigvis er lukning af gader der er resultatet, men fokus er på at arbejde med trafik-flowet. I dag lader flowet til at være styret af parkeringspladsernes placering – mange cirkulere rundt efter pladser, parke-ringspladsen udgør et start og slutpunkt i den handlendes gåmønstre. Næstved er en bilby og mange af

borgerne vil have lov at køre rundt. Dette er dog en kultur der kan arbejdes med og et emne man kan udfordre borgerne på.

d) Vi er sammen om Næstved

De private borgere i Næstved bymidte er godt med i forhold til at bidrage til byudviklingen. Fra kommunens side er man endnu ikke lykkedes helt med at få de professionelle med. Der mangler viden om, hvad der skal til for at slå sig ned og yde ekstra. De professionelle har interesse i byen, men mangler eget initiativ. Der er dog enkelte der er begyndt eksempelvis at rykke noget af butikken ud på gaden. Dette kan forhåbentlig give en afsmittende effekt.

Der mangler nogen til at indtage byrummet. En udfordring i denne sammen-hæng er kulturen omkring Axeltorv. Axeltorv har tidligere og opfattes til dels stadig som urørlig – det er de stadehandlendes plads. Der er marked onsdag og lørdag. Det betyder at events der strækker sig over disse dage ikke kan få lov at bruge pladsen eller kun dele af den. Der har været politisk berøringsangst, da man nødig vil skabe konflikt. De stadehandlende er dog ikke fuldstændig afvisende for ændringer. De har eksempelvis biler parkeret på torvet – måske kan de parkeres et andet sted, så der kun skal være plads til boder og dermed kan torveområdet begrænses. (30 årig legekcontrakt mellem de stadehandlende og kommunen)

En anden udfordring i målet om at få byrummet indtaget og aktiveret er den gamle (forældede) lov

om at cafeejere skal betale til kommunen hvis de har udeservering (cafépengene). Blot 8 kommuner i Danmark gør stadig brug af denne regel, her er Næstved en af disse. Der kan være mulighed for at afskaffe dette.

Generelt er der en del restriktioner omkring bymidten. Man må eksempelvis ikke drikke medbragt alkohol på centrale steder. Der er altså elementer af en forbudskultur, som er af ældre dato. Her kan være behov for ændringer.

5. MEDARBEJDER POSITIONER

Vi arbejder i Arkitema med fokus på balancen mellem de tre medarbejderpositioner; kommune 1.0 forvalter, kommune 2.0 specialist, kommune 3.0 facilitator

I Næstved Kommune er der forskel på, hvordan de forskellige centre orienterer sig til trekanten med medarbejder positioner. Projektgruppen placerer eksempelvis Kulturudvalget meget orienteret mod facilitatorrollen, mens Plan, Ejendom og Trafik placerer de nærmere forvalterrollen. Centrenes placering er farvet af den givne chef for området. Dette betyder også at tværgående koordinering til tider kan være udfordrende. Samtidig har det været en spændende del af den hidtidige proces at arbejde sammen hele vejen rundt, da centrene og medarbejdere kan være relativt forskellige.

I Trafik, Plan og Ejendom har der været tradition

INTERVIEW FORTSAT

for at vægte forvalterrollen, og dette er ikke blevet udfordret. Nu er der ansat en del unge i kommunen som ser en værdi i borgerinddragelse, og dermed vil der blive en større grad af facilitering. Det er ikke en bevidst strategi fra kommunen side at skele til et generationsmix, for at sikre et bredere team.

6. BORGER POSITIONER

De fleste borgere der henvender sig er idemagere og relationsskabere. De forskellige roller er personbåret. Eksempelvis er nogle dedikeret til udførsel, mens andre sidder med ideerne. Generel er der en mangel på kvalifikationer indenfor organisering. Her spiller Kulturcentret en vigtig rolle, som bindeled mellem kommune og borger, hvor de går ind og understøtter borgerens projekter og hjælper med organisering.

'Godt liv på landet' er et udviklingsprojekt i Næstved Kommune, hvor der arbejdes på at udbyde en uddannelse i hvordan man organisere sig i projekter. Uddannelsen vil formentlig ligge hos Kultur og Fritid. Den kunne være et samarbejde med Iværksætteruddannelsen. Uddannelsen skal koble sig på projekter og udbydes løbende. En sådan uddannelse kan også være relevant i udvikling af Næstved Bymidte.

En fordel ved at kvalificere organiseringen yderligere, kan være at arrangørerne kan kommunikere processen klart. Således kan det tydeliggøres hvor meget arbejde der forventes af eksempelvis frivillige. Klare rammer kan gøre det lettere at involvere

sig i et projekt for frivillige og dermed tiltrække yderligere ressourcer til projektet. I tillæg skal arrangørerne lære at udføre projekterne på meget bil-lig/gratis vis og/eller lære hvordan fonde søges.

Mette Steensgaard (politiker) har som privatperson begået et projekt på Næstved havnepromenade. Hun er lykkedes med at få folk til at mødes og er et godt eksempel på en stærk relationsskaber og organisator. Projektet er samtidig et eksempel på hvad der kan lade sig gøre, hvis de rette ressourcer er til stede. Mette er relevant at interviewe.

7. VÆRDIBLOMSTEN, UDFOLDES I FÆLLESSKAB

I Arkitema ser vi ikke kun værdi som økonomisk kapacitet, men langt bredere. Derfor har vi bedt projektgruppe udfolde en værdiblostm for Bymidten sammen med os. Se modellen på side 16.

Herunder diverse relevante aktører der kan sikre succesfuld udførsel af udviklingsstrategien samt sikre værdiskabelse.

Næstved erhverv + service: delvist offentlig/privat. Finger på pulsen – hvad efterspørges. Bestyrelse består af store erhvervsdrivende. Cityforening, biblioteket har mange kontaktflader og samarbejder og er hermed en nem medspiller (evt. Løfte området vedr. turistforening).

Handelslivet: erhvervsejere/drivende, butikker cityforening

Kultur: Grønnegade kaserne, jbl10 (arrangerer næverland) tirsdags jam, talentskole, biblioteket, ungdomsskole, kunstforeningen, foreninger – en del i grønnegade teater osv, Næstved Museum, ældresagen, cyklistforbundet (Torben Andersen), bevaringsforening for byg (mrk. størrelse) ideforum (tidl. kommunalt startet forum med borgerideer og idemagere færre gørefolk, kommunen har nu trukket sig), oplevnæstved forum (nyt forum, samling af kommunens hårde kerne af ildsjæle, ressourcestærk gruppe (netværk, midler og interesse), møderne faciliteres af kommunen. Dunk (kommunal startet under mærk næstved) – herunder andedammen.

- Mette Jung faciliterer flere af rådene. (Rosenkilde.) Mange interessenter i disse grupper.
- Solvej Jensen (erh.aka)
- Mikael Bager (erh.aka)

Uddannelse: erhversakademiet, gymnasiet (DK's største, stor læregruppe pendler fra Kbh), VUC, ungdomsskolen (William og Klaus), talentskolen (festival facit) (Ideer: Katrine (har været med i bymidteprojekt)), Herlufsholm

Borgere: Lars (mangler efternavn), slagteren (mangler navn), Henrik Karmark (fra Nordea, i cityforening, foreslog mageskifte), Anne (SSP konsulent)

Bynær natur: Næstved kommune, andedammen, osstenfeldtstiftelsen (sorte-brødre), grønne baggårde, borgere, ejendommejere, gamle kirkegård, munkebakke have, slusehuset, aktiviteter på åen ??

INTERVIEW FORTSAT

Offentlige arbejdspladser: biblioteket, sygehus i periferi, stationen, udlændinge-styrelsen (30.000-80.000 besøgende pr år – nummersystem app så de bruger byen som ventesal – NB, der er ofte lang ventetid 5-7 timer)

Rammen: Infrastruktur, cityforening, butikker (handelsliv generelt, politisk ni-veau – teknisk udvalg – formandens agenda – får opbakning (Styrer med hård og konsekvent hånd), center for trafik – havnegade, central medspiller, cyklist-forening

Ankomst til bymidten – kommer fra bagside, lukket trafikkeret.

8. HVILKE AKTØRER ER RELEVANTE AT INVOLVERE I DE FORSKELLIGE GRUPPER?

Bymidteforum:

- John (Grønnegade)
- Katrine (Talentskolen)
- Kristoffer (Iværksætter)

Yderligere:

- Mette Jung (Aktører)
- Berit Rosenkilde
- Jesper eller Anders (Trafik, TL)
- Thomas Therkildsen (kommunaldirektør)
- Sven
- Marit
- Tyge (Centerleder Trafik)
- Thomas (Næstved Erhverv)
- Steffen (Park og Vej)

Foto: Visualisering af udviklingspotentiale for Kvægtorvet, BCVA

